

קלקול בהם לגביו. אלא שאין לפטור אותו מצד מתעסק כיון שהוא יודע שהן יבערו כתוצאה ממעשיו, ועל מנת כן חתה בגחלים. אלא שיש לפטור אותו מצד מקלקל (42).

דתנא קמא קסבר: מקלקל במלאכת הבערה פטור כבכל מלאכות שבת. הלכך אינו חייב אלא על הכבוי.

ורבי אליעזר ברבי צדוק אמר: הבערה שונה מכל המלאכות, שאפילו המקלקל חייב [הטעם מבואר במסכת שבת קו, א]. הלכך, חייב שתיים — על הכיבוי ועל ההבערה! (43)

וכן אמר רבי יוחנן: בנפח שנו, כאמור לעיל משום מקלקל.

אמר רבי ירמיה: עד כאן, עד שלא פירשה רבי יוחנן — לא נתגלתה טעמא של הלכה זו!

שירדו עכשיו למטה, ונכבות מחמת עומס העליונות, וגם **מבעיר את** הגחלים **התחתונות**, שהיו לפני כן עוממות, ועכשיו, כשעלו למעלה הן נעשו גחלים לוחשות.

והוינן בה: **במאי עסקינן? אי דקא מיכוין לכבות ולהבעיר — מאי טעמא דמאן דפטור משתי חטאות?**

ואלא, דקא מיכוין לכבות ולא קא מיכוין להבעיר. ואם כן — מאי טעמא דמאן דמחייב תרתי? שהרי לגבי הבערה הוא מתעסק.

ומתריצינן: **רבי אלעזר ורבי חנינא דאמרי תרווייהו: הכא במאי עסקינן, כגון שנתכוון לכבות העליונות כדי להבעיר את התחתונות! שהוא היה צריך את כיבוי העליונות שהן גדולות יותר כדי להשתמש בהן כפחמין לצורך עבודתו כנפח. ואילו בהבערת התחתונות אין לו צורך, והרי זה**

והוסיף הערוך לנר לבאר, שבקושיא סברנו, שמדובר באופן שהוא נחשב למתעסק על הבערת התחתונות, וכגון שלא העלה על דעתו כלל, שעל ידי כיבוי העליונות, יבערו התחתונות, ולכן הוקשה לנו, שכזה פטור הוא לדעת הכל, ועל זה תירצה הגמרא, שמדברים באופן שהוא פסיק רישיה, וכנ"ל.

אולם התוס' מפרשים, שהכיבוי נעשה מתוך כונה תחילה, ומכל מקום פטור משום שהוא מקלקל.

43. **בשבת** [קן] למדנו, שרבי שמעון הוא הסובר שמקלקל בחבורה ובהבערה חייב. והתוס' [שם] עה א ד"ה טפין כתבו להוכיח, שמכל מקום במלאכה שאינה צריכה לגופה פטור רבי שמעון אפילו בחובל ומבעיר, ועיי"ש. [והאחיעזר] ב ה

הוא פטור, ואפילו במין אחד. וכונתו, שתנא זה סובר כרבי שמעון ור"ש שזורי, שדוקא בשני מינים, וכגון שהקדים שחורות ללבנות, פטור רבי יהושע, ולא כרבי יהודה, שבכל ענין פוטרו. אבל הרמב"ם שם, מפרש הכרייתא כפשוטה, לפי גירסתו, שבאמת מבואר כאן, שלא כדעת שמואל, אלא כדעת אבבי ורבא, שדוקא כשנתכוון להיתר ועלה בידו איסור, או כשנתכוון לשחורות ועלה בידו לבנות [לדעת רבי יהושע], בזה נפטר משום מתעסק.

42. רש"י מפרש, שבאמת לא נתכוון להבעיר התחתונות, אבל מאחר שהיה יודע, שעל ידי כיבוי העליונות, יתבערו התחתונות, אין זה כדבר שאינו מתכוון, אלא פסיק רישיה הוא וחיב.